

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudkyň Mgr. et Mgr. Lenky Bahýřové, Ph.D. a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobkyně: **T. P. L. N.**, zast. Mgr. Hanou Havelkovou, advokátkou, se sídlem Jaltská 7, Karlovy Vary, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem nám. Hrdinů 1634/3, Praha 4, proti rozhodnutí žalované ze dne 15. 5. 2019, č. j. MV-45966-5/SO-2019, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 11. 11. 2019, č. j. 57 A 98/2019 - 35,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 11. 11. 2019, č. j. 57 A 98/2019 - 35, **se zrušuje.**
- II. Rozhodnutí Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců ze dne 15. 5. 2019, č. j. MV-45966-5/SO-2019, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.
- III. Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 26.456 Kč do 15 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokátky Mgr. Hany Havelkové.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

[1] Žalovaná v záhlaví označeným rozhodnutím (dále též jen „rozhodnutí žalované“) zamítla odvolání žalobkyně proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (dále též jen „správní orgán prvního stupně“) ze dne 11. 2. 2019, č. j. OAM-3072-12/ZR-2018 (dále též jen „prvostupňové rozhodnutí“), a toto rozhodnutí potvrdila. Prvostupňovým rozhodnutím byla žalobkyni podle § 46a odst. 2 písm. j) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), zrušena platnost povolení k dlouhodobému pobytu a zároveň jí byla stanovena lhůta k vycestování z území České republiky 30 dnů od právní moci rozhodnutí. Důvodem vydání prvostupňového rozhodnutí byla skutečnost, že manželovi žalobkyně jakožto nositeli oprávnění ke sloučení rodiny byla zrušena platnost povolení k trvalému pobytu.

[2] Žalobu žalobkyně proti rozhodnutí žalované zamítl Krajský soud v Plzni v záhlaví označeným rozsudkem jako nedůvodnou (dále též jen „napadený rozsudek“). V něm poukázal na skutečnost, že současně s posuzovanou věcí stejně rozhodl též ve věci žalob synů žalobkyně proti rozhodnutí správních orgánů o zrušení jejich povolení k trvalému pobytu. Krajský soud dospěl k závěru, že se žalovaná ve shodě se správním orgánem prvního stupně dostatečně zabývala skutkovým stavem věci a řádně posoudila přiměřenost prvostupňového rozhodnutí.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[3] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) v kasační stížnosti navrhla, aby byl napadený rozsudek zrušen a věc byla krajskému soudu vrácena k dalšímu řízení. Stěžovatelka namítla, že krajský soud a správní orgány se nedostatečně zajímaly o její rodinné a soukromé vazby, které budou nevratně a závažným způsobem narušeny. Důsledky rozhodnutí nejsou přiměřené důvodům pro jeho vydání. Manžel stěžovatelky se sice dopustil trestněprávního jednání, avšak následek, který dopadá na stěžovatelku a její děti je zcela nepřiměřený.

[4] Stěžovatelka uvedla, že na území České republiky žije více než 10 let, podniká zde, má zde přátele, do Vietnamské socialistické republiky necestuje a neudržuje žádné bližší kontakty s příbuznými a jinými osobami tam. Za zcela nedostatečnou považuje argumentaci soudu ohledně věku stěžovatelky a rovněž exekuci, kterou v současné době má. Zmíněná exekuce je vedena výhradně proti manželovi stěžovatelky, panu A. D. T. (pod sp. zn. 108 Ex 09733/15-40). Stěžovatelka uvedla, že uzavřeli smlouvu formou notářského zápisu u notáře Josefa Tichého v Karlových Varech dne 14. 4. 2016 a v této smlouvě se dohodli, že ohledně majetku budou do budoucna jednat každý samostatně, přičemž majetek připadne do výhradního vlastnictví toho z manželů, který jej získá. Manžel stěžovatelky se v exekuci aktivně brání, s exekutorem jedná, a část dluhu, kterou uznal, již uhradil a chce v tom pokračovat i nadále. Stěžovatelka je sice mladší, avšak v České republice má veškeré zázemí, její dvě nezletilé děti se zde narodily. Co se týká

pokračování

znalosti českého jazyka, je pravdou, že právní dokumenty si stěžovatelka nechává překládat, jelikož se jedná o poměrně složité formulace. V běžném styku se však stěžovatelka bez problémů dorozumívá.

[5] Stěžovatelka rovněž namítla, že soud nereflektoval otázku nejlepšího zájmu dítěte (čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte). V důsledku rozhodnutí žalované budou děti stěžovatelky vytrženy ze svého prostředí, neboť se na území České republiky narodily, umí česky, vietnamsky jen minimálně, navštěvují české školy, kde dosahují velmi dobrých výsledků, mají zde kamarády.

[6] Stěžovatelka rovněž poukázala na to, že jejímu manželovi byla na území České republiky udělena mezinárodní ochrana, a to dne 31. 7. 2019, jež byla následně prodloužena dne 14. 10. 2019, a proto není možné, aby manžel stěžovatelky opustil Českou republiku a rodina by tak byla rozdělena.

[7] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázala na odůvodnění svého rozhodnutí a napadeného rozsudku.

III. Posouzení kasační stížnosti

[8] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatelka je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupena advokátem. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů.

[9] Kasační stížnost je důvodná.

[10] Podle § 46a odst. 2 písm. j) zákona o pobytu cizinců ministerstvo zruší platnost povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny, *„jestliže nositel oprávnění ke sloučení rodiny požádal o zrušení platnosti povolení k dlouhodobému pobytu nebo mu byla platnost tohoto povolení zrušena, nebyla prodloužena nebo skončila, anebo nositel oprávnění ke sloučení rodiny požádal o zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu nebo mu byla platnost tohoto povolení zrušena, za podmínky že důsledky tohoto rozhodnutí budou přiměřené důvodu pro zrušení platnosti. Při posuzování přiměřenosti ministerstvo přihlíží zejména k dopadům tohoto rozhodnutí do soukromého a rodinného života cizince.*

[11] V posuzovaném případě ze správního spisu vyplývá, že od 17. 12. 2017 byl stěžovatelce povolen dlouhodobý pobyt za účelem společného soužití s jejím manželem. Povolení k trvalému pobytu obdobně získali také oba nezletilí synové manželů. Dne 7. 11. 2018 bylo manželovi stěžovatelky podle § 87l písm. a), e) zákona o pobytu cizinců zrušeno

povolení k trvalému pobytu. Následně bylo vydáno prvostupňové rozhodnutí a pobyt byl zrušen též oběma nezletilým synům stěžovatelky.

[12] Při posouzení přiměřenosti dopadů rozhodnutí do života stěžovatelky vyšel správní orgán prvního stupně ze zjištění, že stěžovatelce je 38 let a narodila se ve Vietnamu. Na území ČR přicestovala ve 28 letech. Je vdaná a její manželství je fungující. K tomu správní orgán prvního stupně uvedl, že „*v případě setrvání stěžovatelky na území České republiky by došlo k jeho zpretrhání, resp. rozdělení manželů, potažmo celé rodiny. Rozhodnutí je tak ve vztahu k nositeli pobytového oprávnění přiměřené svým dopadem do soukromého a rodinného života cizinky, jelikož v rámci zachování dalšího plnohodnotného fungování manželství stěžovatelky je v jejím zájmu následovat manžela*“. Dále bylo zjištěno, že stěžovatelka bydlí ve vlastním rodinném domě, v jehož přízemí provozovali s manželem bar. Na nemovitosti ve vlastnictví stěžovatelky však byly vystaveny exekuční příkazy k jejich prodeji. Z toho správní orgán prvního stupně dovodil, že stěžovatelka „*nebude mít kde provozovat svoji živnost a zajišťovat živobytí, jelikož je obstarána právě její provozovna*“. Dále uvedl, že stěžovatelka je v produktivním věku, a proto si může nalézt zaměstnání ve své domovské či jiné zemi. Povaha její výdělečné činnosti rovněž umožňuje, aby ji vykonávala též jinde. Stěžovatelka by měla mít na území Vietnamu oba rodiče a sourozence, ze strany manžela má ve Vietnamu tchýni a dva švagry. Na území České republiky nemá jiné rodinné příslušníky než své syny (a manžela). Správní orgán prvního stupně dále konstatoval, že stěžovatelka neumí po více než 10 letech pobytu na území česky a rovněž uvedl, že znalost češtiny svých synů stěžovatelka nedoložila.

[13] Žalovaná (obdobně jako správní orgán prvního stupně) hodnotila přiměřenost prvostupňového rozhodnutí především z toho hlediska, že manželovi stěžovatelky i jejím synům byla povolení k pobytu na území zrušena. Podle žalované tak není v zájmu stěžovatelky pobývat na území České republiky v situaci, kdy její manžel a nezletilí synové pozbyli pobytové oprávnění. Podle žalované je zřejmé, že si stěžovatelka udržuje kulturní vazby na zemi původu (minimálně prostřednictvím svého manžela) a že žije v prostředí vietnamské rodiny. Neznalost českého jazyka pak žalovaná dovodila z vyjádření stěžovatelky ze dne 8. 1. 2019, že si musela nechat přeložit výzvu správního orgánu prvního stupně, jakož i ze skutečnosti, že k soudem nařízenému jednání ve věci rozvodu stěžovatelky a jejího manžela musel být přizván tlumočnick do jazyka vietnamského (pozn. manželství nakonec rozvedeno nebylo, manželé se usmířili).

[14] Nejvyšší správní soud předně uvádí, že rozsudky ze dne 16. 1. 2020, č. j. 4 Azs 453/2019 – 31, a ze dne 2. 3. 2020, č. j. 3 Azs 406/2019 – 47, zrušil rozsudky krajského soudu i rozhodnutí žalované, jimiž bylo potvrzeno zrušení povolení nezletilých synů stěžovatelky k trvalému pobytu na území České republiky. Důvodem tohoto postupu bylo shodně v obou případech zjištění, že skutková podstata, z níž žalovaná vycházela, nemá oporu ve spisech, neboť žalovaná nedostatečně hodnotila zásah zrušení pobytového titulu do rodinného a soukromého života synů stěžovatelky a krajský soud její rozhodnutí

pokračování

nesprávně aproboval. S ohledem na skutečnost, že synové stěžovatelky (nar. 2010 a 2016) jsou na ní s ohledem na svůj věk závislí a žijí s ní ve společné domácnosti, je stanovení povinnosti žalované vést další řízení ve věci zrušení pobytového oprávnění synů stěžovatelky důvodem k tomu, aby bylo stejným způsobem postupováno i v případě stěžovatelky.

[15] Pokud by totiž vyhodnocení doplněných skutkových zjištění ve vztahu k přiměřenosti zásahu do rodinného a soukromého života synů stěžovatelky bránilo vydání rozhodnutí o zrušení jejich trvalého pobytu, jednalo by se o relevantní důvod pro přehodnocení závěru o zrušení dlouhodobého pobytu v případě stěžovatelky. Jakkoli nejsou pobytová oprávnění stěžovatelky a jejich synů na sebe vzájemně formálně navázána (pobytové oprávnění se odvíjelo od manžela stěžovatelky), lze předpokládat, že se s ohledem na dosavadní skutková zjištění (věk dětí, péče matky o děti), o nichž nevyvstaly důvodné pochybnosti, bude fakticky jednat o vzájemně podmíněná rozhodnutí. Při jejich vydání je přitom nutno v rámci posouzení přiměřenosti přihlídnout též k nejlepšímu zájmu dítěte ve smyslu čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte (viz k tomu např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 2. 2020, č. j. 5 Azs 383/2019 - 40). Proto je nutno důvody vedoucí ke zrušení naposled uvedených rozhodnutí o pobytovém oprávnění dětí stěžovatelky [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.] zároveň považovat za důvody ke zrušení rozhodnutí žalované, resp. napadeného rozsudku, který jej aproboval. V tomto ohledu pak postačí odkázat na odůvodnění rozsudků Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 1. 2020, č. j. 4 Azs 453/2019 - 31, a ze dne 2. 3. 2020, č. j. 3 Azs 406/2019 - 47.

[16] Nejvyšší správní soud nadto v případě stěžovatelky shledal, že při posouzení přiměřenosti dopadů rozhodnutí o zrušení pobytu do jejího soukromého a rodinného života nebyl dostatečně zjištěn skutkový stav též z dalších důvodů, než pro které byla zrušena rozhodnutí žalované o pobytovém oprávnění jejich dětí; byť ty jsou důvody stěžejními.

[17] Za nedostatečně skutkově podložené je nutno považovat závěry správního orgánu prvního stupně, resp. žalované, že stěžovatelka není po 10 letech pobytu na území dostatečně integrována, neboť se nedorozumí česky. Stěžovatelka v průběhu správního řízení i v řízení před soudem konstantně tvrdila, že český jazyk používá každý den a domluví se natolik, aby obstarala běžné záležitosti (výkon pracovní činnosti, komunikace se školou). Skutečnost, že si stěžovatelka nechává překládat právní dokumenty, resp. že vyžadovala v rámci řízení o rozvodu soudního tlumočníka, jak tvrdila žalovaná, ještě bez dalšího neznamená, že by se stěžovatelka v běžném životě nedomluvila. Ze správního spisu není zřejmé, že by správní orgány vedly se stěžovatelkou účastnický výslech (pohovor), z něhož by závěr o tom, že se stěžovatelka nedomluví česky, bylo možné případně dovodit. Ze správního spisu rovněž nevyplývají žádná skutková zjištění správních orgánů pro přijetí závěrů o minimální integraci stěžovatelky do české společnosti.

[18] Stěžovatelce lze též částečně přisvědčit v tom, že je-li (na podporu závěru, že stěžovatelka nebude mít kde provozovat živnost a zajišťovat si tak živobytí) argumentováno exekucemi na majetek v jejím vlastnictví (jak uváděl správní orgán prvního stupně), nelze se spokojit s pouhým tvrzením, že taková exekuce byla nařízena. Závěry žalované v rozhodnutí, že na ekonomickou situaci rodiny stěžovatelky doléhají nepříznivé následky vyplývající z nařízené exekuce, pak sice lze v obecné rovině akceptovat, nicméně tato skutečnost bez dalšího neznamena, že stěžovatelka nebude schopna zajistit si živobytí, resp. provozovat živnost (ostatně vlastnictví nemovitosti není podmínkou pro výkon takové činnosti).

[19] Ve věci nebylo zpochybňováno, že manžel stěžovatelky se dopustil opakované trestné činnosti, za kterou byl odsouzen, a v důsledku toho pozbyl povolení k trvalému pobytu v ČR. Manžel stěžovatelky si přitom jistě měl být vědom toho, že jeho činy budou mít negativní důsledky i pro jeho nejbližší rodinné příslušníky. Nejvyšší správní soud nezpochybňuje, že zákonná úprava umožňuje zrušit v takovém případě pobytová oprávnění i rodinným příslušníkům cizince, kteří měli povolený pobyt na území ČR navázaný na jeho již zrušený pobyt. Soud je však přesvědčen, že k takovému opatření nelze přistupovat mechanicky, zvláště za situace, kdy stěžovatelka na území pobývá více než 10 let a poskytuje rodinné zázemí zde narozeným dětem. I pro tyto případy umožňuje zákon o pobytu cizinců zohlednit přiměřenost zrušení povolení k dlouhodobému pobytu.

[20] Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že stěžovatelka se ničeho nedopustila (stejně jako její děti – viz obdobně odůvodnění rozsudků Nejvyššího správního soudu týkajících se nezletilých dětí stěžovatelky) a ke zrušení jejího pobytového oprávnění přistoupil správní orgán prvního stupně jen proto, že o pobytové oprávnění přišel její manžel. Žalovaná tedy měla důkladněji posoudit otázku, zda zrušení povolení k dlouhodobému pobytu stěžovatelce bude přiměřené z hlediska zásahu do jejího soukromého a rodinného života, a za tímto účelem si opatřit potřebné podklady. Uvedeným způsobem však nepostupovala, v důsledku čehož skutková podstata, z níž v žalobou napadeném rozhodnutí vycházela, nemá oporu ve spisech. V důsledku toho nemůže obstát ani závěr krajského soudu o správnosti posouzení otázky dopadu zrušení povolení k trvalému pobytu na soukromý a rodinný život stěžovatelky žalovanou. Krajský soud měl kvůli zmíněným vadám řízení před správním orgánem rozhodnutí žalované zrušit, což však neučinil.

[21] Je tak na žalované, aby uvedené okolnosti v dalším řízení zohlednila a řádně se zabývala tím, zda je zrušení povolení k dlouhodobému pobytu stěžovatelky přiměřené s ohledem na její rodinné a soukromé poměry, a zvláště pak s ohledem na výsledek řízení o pobytovém oprávnění jejích nezletilých synů, v němž byla povinna v důsledku rozsudků Nejvyššího správního soudu pokračovat.

pokračování

[22] K námitce stěžovatelky, že jejímu manželovi byla rozhodnutím Ministerstva vnitra ze dne 31. 7. 2019 udělena mezinárodní ochrana, a zrušení povolení k dlouhodobému pobytu stěžovatelky by tak bylo nepřiměřeným zásahem do jejího rodinného života a vztahu s manželem, Nejvyšší správní soud uvádí, že při přezkoumávání rozhodnutí soud vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). V posuzovaném případě žalovaná vydala rozhodnutí dne 15. 5. 2019, přičemž mezinárodní ochranu manžel stěžovatelky získal až rozhodnutím vydaným v červenci roku 2019.

[23] Jak uvedl Nejvyšší správní soud již ve shora odkazovaných rozsudcích ve věcech zrušení pobytových oprávnění synů stěžovatelky, v posuzovaném případě není na místě prolomení pravidla podle § 75 odst. 1 s. ř. s. (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 3. 2017, č. j. 10 Azs 315/2016 – 29) z důvodu dotčení základního práva stěžovatelky (zde práva na ochranu rodinného života podle čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod), neboť stěžovatelka má k dispozici jiný prostředek ochrany proti takovému zásahu. Stěžovatelka tak může na zjištěnou skutečnost poukázat např. v případném řízení o uložení správního vyhoštění nebo v žádosti o udělení azylu za účelem sloučení rodiny.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[24] Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost důvodnou, neboť řízení před správními orgány bylo stíženo vadou, která měla vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí, a krajský soud pochybil, pokud v napadeném rozsudku tuto vadu nezohlednil. Proto Nejvyšší správní soud podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. zrušil napadený rozsudek krajského soudu i rozhodnutí žalované a věc jí vrátil k dalšímu řízení.

[25] Zároveň Nejvyšší správní soud rozhodl o náhradě nákladů o žalobě i o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 téhož zákona. Stěžovatelka měla v řízení úspěch, má proto právo na náhradu nákladů řízení před soudem tvořených zaplaceným soudním poplatkem za žalobu ve výši 3.000 Kč a za návrh na přiznání odkladného účinku žalobě ve výši 1.000 Kč, dále náklady za zastoupení advokátem za tři úkony právní služby po 3.100 Kč (převzetí věci, sepsání žaloby, účast na jednání), tedy 9.300 Kč a tři paušální náhrady hotových výdajů po 300 Kč podle § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 a § 13 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), celkem tedy 10.200 Kč. Zástupkyně stěžovatelky je plátcem DPH, proto se odměna a náhrada hotových výdajů zvyšují o částku odpovídající této dani, tj. o 2.142 Kč. Žalovaná je tak povinna zaplatit stěžovateli náhradu nákladů řízení o žalobě celkem 16.342 Kč.

[26] V řízení o kasační stížnosti stěžovatelka vynaložila soudní poplatek za kasační stížnost ve výši 5.000 Kč a za návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti ve

výši 1.000 Kč. Dále má stěžovatelka právo náhradu nákladů právního zastoupení za jeden úkon ve věci (sepis kasační stížnosti) po 3.100 Kč a jednu tři paušální náhradu hotových výdajů po 300 Kč podle § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 a § 13 odst. 4 advokátního tarifu, celkem tedy 3.400 Kč. Zástupkyně stěžovatelky je plátcem DPH, proto se odměna a náhrada hotových výdajů zvyšují o částku odpovídající této dani, tj. o 714 Kč Kč. Žalovaná je tak povinna zaplatit stěžovatelce na náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti celkem 10.114 Kč. Celkem za obě řízení je tak žalovaná povinna zaplatit stěžovatelce 26.456 Kč do 15 dnů od právní moci tohoto rozsudku, k rukám zástupkyně stěžovatelky.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. září 2020

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu